Apteekin rooli lääkejätteiden käsittelyssä mm. kotihoito ja asumispalvelut

Marjo Vainio, asiantuntijafarmaseutti, Apteekkariliitto
marjo.vainio@apteekkariliitto.fi

Apteekin rooli

- Apteekit toimivat lääkejätteiden osalta jätteiden keräyspisteinä **kunnan jätelaitosten puolesta** (nimissä ja lukuun sopimuksen perusteella)
- Sopimusmallin mukaan apteekki ottaa maksutta vastaan kotitalouksista tuodut lääkejätteet. Kotitalouksilla on sopimuksen solmimisvaiheessa tarkoitettu nimenomaan yksittäisiä kotitalouksia

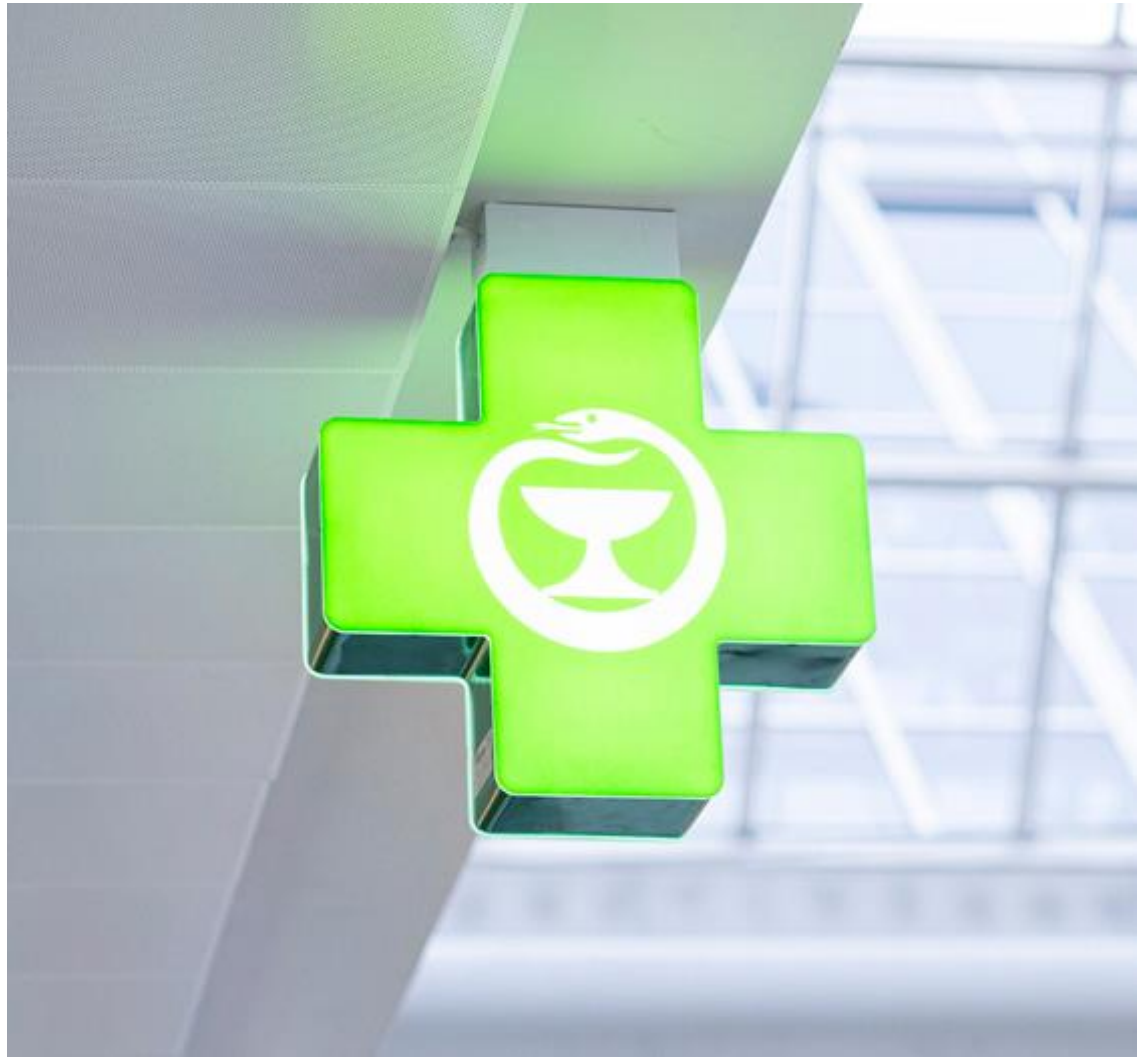

APTEEKKI

Sopimusmalli

- Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima (KIVO) sekä Suomen Apteekkariliitto ovat vuonna 2012 laatineet yhteisen sopimusmallin, joka on suositus kotitalouksien lääkejätteiden keräämisestä sopimiseksi.
- **Sopimusmalli on laajalti jätelaitosten ja apteekkien käytössä.**
- Sopimusmallin mukaan apteekin vastuulla on ohjeistaa kuntalaisia palauttamaan lääkejätteet oikealla tavalla lajiteltuina.

Ohje lääkekeräyksestä

Ohjeen tarkoituksena on antaa käytännön opastusta lääkejätteiden keräyksestä niin jätelaitoksille kuin apteekeille sekä avata lainsäädäntöä, joka on keräyksen taustalla. Ohjeella ei ole muutettu lääkejätekeräyksen mallisopimuksen sisältöä.

Ohjeessa käsitellään mm. mitä tarkoitetaan kunnan vastuulle kuuluvalla lääkejätteellä ja missä tilanteissa apteekki ei voi ottaa vastaan lääkejätettä kunnan maksaman käsittelyn piikkiin.

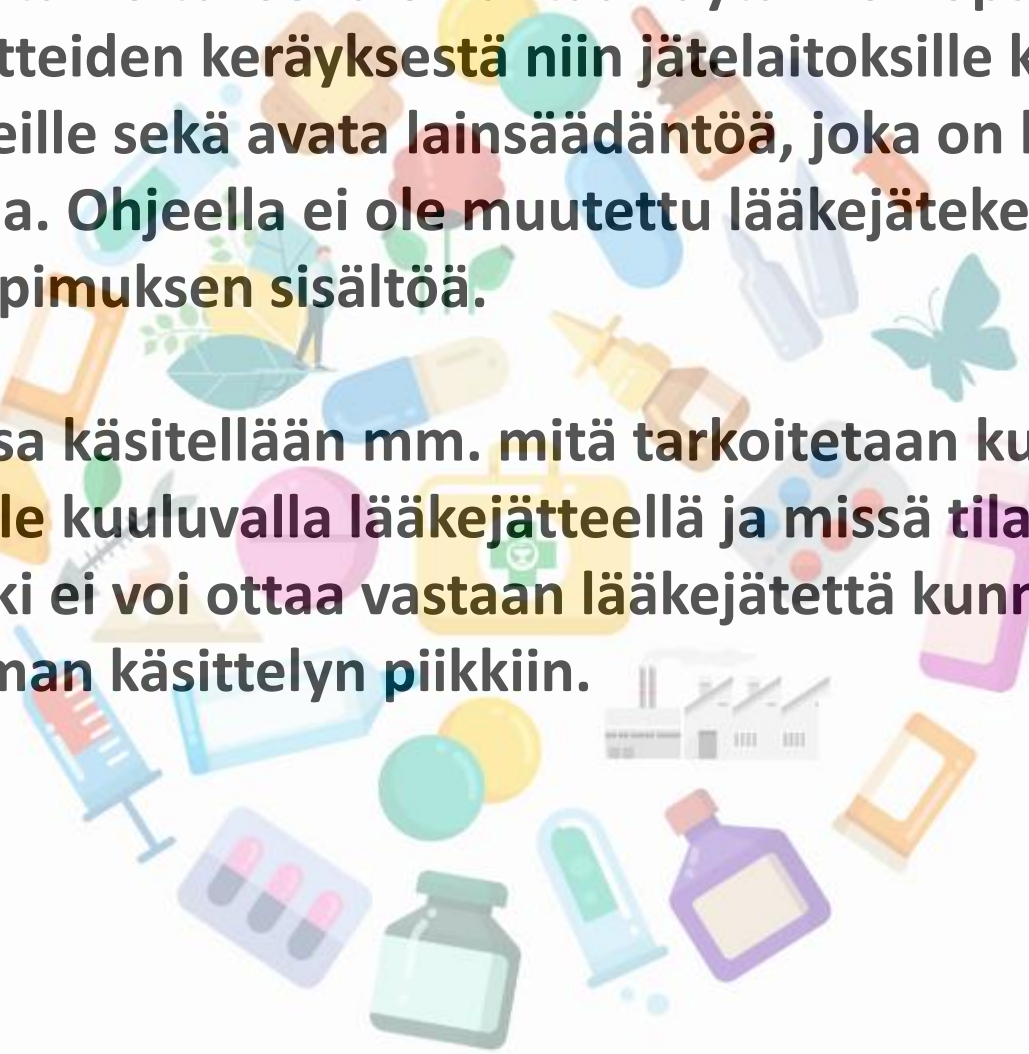

- Edellä mainittujen tahojen yhteistyönä on laadittu vuonna 2019

Prosessi

Kotitalous	
Asukkaalla syntyy lääkejätettä (esim. vanhentuneet lääketabletit)	Kuluttaja voi maksutta viedä lääkejätteensä apteekkiin

↓

Apteekki		
Apteekki toimii sopimuksesta lääkejätteen keräyspisteenä jätelaitoksen lukuun	Apteekki ottaa vastaan lääkejätteet, tarjoaa tilat ja ohjeistaa asiakkaita	Apteekki voi laittaa omat lääkejätteensä mukaan keräykseen

↓

Jätelaitos		
Jätelaitos käy noutamassa lääkejätteet apteekista ja huolehtii kuljetusasiakirjoista	Jätelaitos välivarastoi lääkejätteet	Lääkejätteet kuljetetaan asianmukaiseen loppukäsittelyyn

Vaarallisten jätteiden jätehuolto aiheuttaa kunnan jätelaitokselle kuluja, joita syntyy keräyksen, kuljetuksen, väliaikaisen varastoinnin sekä käsittelyn järjestämisestä. Usein nämä kulut katetaan kuntalaisilta kerätyllä jätehuollon perusmaksulla.

Muutos viimeistään 2026 alusta

Ympärivuorokautisen palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen yksiköt eivät ole enää käytännössä kunnan jätehuoltovastuulla vuoden 2026 alusta

-> näiden lääkejäte ei ole enää kunnan vastuulla

-> ei enää sopimuksen piirissä

-> **vastuu kuuluu toimijalle itselleen, ei apteekkikeräykseen**.

Kuitenkin kotihoidon lääkejäte voidaan tuoda jatkossakin apteekkikeräykseen

Koneellinen annosjakelu, kilpailutukset ja palvelusetelit

Haaste apteekkipuolelle:

Hyvinvointialueen vaatimukset apteekkien hoitamasta lääkejätekuljetuksista apteekkiin sisällytetään nykyisin usein annosjakelukilpailutuksiin ja palvelusetelisääntökirjoihin

- Miten toimitaan 1.1.2026 jälkeen?
  - **Apteekit eivät tämän jälkeen hoida hoivakotien lääkejätteiden kuljetusta tai vastaanottoa**
  - **Kotihoidon asiakkaiden itse palauttamat tai hoitajan mukana palautuvat lääkejätteet edelleen apteekkiin**

Haasteita apteekeissa

- Tilat ovat yleensä pieniä
- Väärinkäyttöepäilyihin pitää puuttua, mutta vaikea varmistua lääkejätteen alkuperästä
- Alueelliset erot
- Lääkejätekuljetukset vaateet (VAK)